

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ**

ΣΕ Γ΄ ΕΛΑΣΣΟΝΑ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια, στις 7 Ιουνίου 2023, με την εξής σύνθεση: Άννα Λιγωμένου, Προεδρεύουσα Αντιπρόεδρος, Κωνσταντίνος Κωστόπουλος, Βασιλική Ανδρεοπούλου, Αντιπρόεδροι, Βασιλική Σοφianού, Ασημίνα Σακελλαρίου, Νεκταρία Δουλιανάκη, Αικατερίνη Μποκώρου, Αντιγόνη Στίνη, Βασιλική Πέππα, Γρηγόριος Βαλληνδράς, Χριστίνα Κούνα, Βασιλική Προβίδη, Ιωάννης Καλακίκος και Ελένη Σκορδά, Σύμβουλοι. Γραμματέας η Ελένη Αυγουστόγλου.

Γενικός Επίτροπος Επικρατείας: Αντώνιος Νικητάκης, Επίτροπος Επικρατείας, κωλυομένου του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο Σταματίου Πουλή.

Για να δικάσει την από 11.4.2022 (ΑΒΔ .../11.4.2022) αίτηση της ... του ..., κατοίκου ... (οδός ...), η οποία παραστάθηκε διά δηλώσεως του άρθρου 231 παρ. 1 του ν. 4700/2020 του πληρεξουσίου δικηγόρου της Βασιλείου Γκουζάνη (ΑΜ ΔΣΑ 22584).

Κατά του Ελληνικού Δημοσίου, νομίμως εκπροσωπούμενου από τον Υπουργό Οικονομικών, όπως εκπροσωπήθηκε από τον Προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. Κηφισιάς, ο οποίος παραστάθηκε διά του Νομικού Συμβούλου του Κράτους, Παναγιώτη Πανάγου (ΑΜ ΝΣΚ 210). Και

Κατά α) της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) και β) του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. Κηφισιάς, οι οποίοι δεν παραστάθηκαν.

Με την αίτηση αυτή επιδιώκεται η αναίρεση της 2069/2021 απόφασης του Πρώτου Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε το Δικαστήριο άκουσε:

Τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου, ο οποίος ζήτησε την απόρριψη της αίτησης αναίρεσης και

Τον Επίτροπο της Επικρατείας, ο οποίος αφού ανέπτυξε προφορικά την από 7.6.2023 έγγραφη γνώμη του πρότεινε την απόρριψη της αίτησης αναίρεσης.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε στις 20 Μαΐου 2024 σε τηλεδιάσκεψη με τη χρήση της επίσημης κρατικής πλατφόρμας e:Presence.gov.gr, σύμφωνα με το άρθρο 295 παρ. 2 του ν. 4700/2020, με παρόντες τους δικαστές που έλαβαν μέρος στη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός από την Αντιπρόεδρο Βασιλική Ανδρεοπούλου και τη Σύμβουλο Αντιγόνη Στίνη, που είχαν κώλυμα (άρθρο 293

παρ. 3 του ν. 4700/2020), καθώς και τη Σύμβουλο Ελένη Σκορδά, που συμμετείχε στη συνεδρίαση ως αναπληρωματικό μέλος (άρθρο 18 παρ. 4 ν. 4820/2021).

Άκουσε την εισήγηση της Συμβούλου Βασιλικής Προβίδη

Και αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά τον νόμο

1. Για τη συζήτηση της ένδικης αίτησης καταβλήθηκε παράβολο συνολικού ποσού 630,36 ευρώ (βλ. το e-παράβολο ... της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων). Σύμφωνα όμως με το άρθρο 309 παρ. 1 περ. γ' του ν. 4700/2020 το οφειλόμενο κατά νόμο παράβολο για τις συγκεκριμένες υποθέσεις ανέρχεται στο ποσό των 350 ευρώ. Ως εκ τούτου, το υπολειπόμενο αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό παραβόλου 280,36 ευρώ, πρέπει να επιστραφεί στην αναιρεσείουσα ανεξαρτήτως της έκβασης της δίκης.

2. Απαραδέκτως στρέφεται η ένδικη αίτηση κατά της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) και του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. Κηφισιάς, διότι, μετά την αποβολή τους, κατ' άρθρο 131 του ν. 4700/2020 από τη δίκη ενώπιον του Πρώτου Τμήματος, δεν κατέστησαν διάδικοι, σύμφωνα με το άρθρο 166 παρ. 2 του ν. 4700/2020.

3. Κατά τα λοιπά η ένδικη αίτηση έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα και νομότυπα και επομένως πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή και να ερευνηθεί περαιτέρω ως προς το βάσιμο των λόγων της.

4. Με την προσβαλλόμενη απόφαση του Πρώτου Τμήματος απορρίφθηκε η από 18.9.2014 αγωγή της ήδη αναιρεσείουσας, με την οποία ζητούσε να υποχρεωθεί το εναγόμενο Ελληνικό Δημόσιο να καταβάλει σ' αυτήν, κατ' επίκληση των διατάξεων περί αδικαιολόγητου πλουτισμού (άρθρο 904 ΑΚ), νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής, το ποσό των 63.036,05 ευρώ, κατά το οποίο, κατέστη, κατά τους ισχυρισμούς της, αδικαιολογήτως πλουσιότερο.

5. Ειδικότερα, το δικάσαν Τμήμα, με την προσβαλλόμενη απόφασή του κατά την αναιρετικώς ανέλεγκτη περί τα πράγματα κρίση του, δέχθηκε τα ακόλουθα: **Α)** Μετά από διαχειριστικό έλεγχο που διενεργήθηκε από τους Επιθεωρητές της Διεύθυνσης Επιθεώρησης και Συντονισμού Δ.Ο.Υ. της Περιφερειακής Διοίκησης Ανατολικής Αττικής της Περιφέρειας Αττικής στη χρηματική διαχείριση της Δ.Ο.Υ. ... διαπιστώθηκε ότι η ήδη αναιρεσείουσα, υπάλληλος της ανωτέρω Δ.Ο.Υ. από το έτος 1983, κατά το χρονικό διάστημα από 19.1.1994 έως 5.3.1996, κατά το οποίο υπηρετούσε στο Τμήμα Εσόδων, παραποίησε 1.833 διπλότυπα αποδεικτικά εισπραξής οίκοθεν εισπραττομένων εσόδων (τύπου Α'). Τα εν λόγω διπλότυπα είχαν εκδοθεί από την ίδια προς απόδειξη της καταβολής από διάφορους οφειλέτες των οφειλομένων από αυτούς τελών χαρτοσήμου για έκδοση επιταγών, συναλλαγματικών και σύναψη συμβάσεων. Συνέπεια της παραποίησης αυτής ήταν η μη εισαγωγή στη δημόσια διαχείριση, κατά τα οικονομικά έτη 1994,1995 και 1996, συνολικού ποσού 58.275.729 δραχμών και η λόγω αυτής δημιουργία ισόποσου χρηματικού ελλείμματος. **Β)** Με την .../11.7.1996 απόφαση των

ανωτέρω Επιθεωρητών καταλογίστηκε σε βάρος της ήδη αναιρεσείουσας υπό την ιδιότητα της δημοσίου υπολόγου το ως άνω διαπιστωθέν έλλειμμα ποσού 58.275.729 δραχμών πλέον των αναλογουσών προσαυξήσεων μέχρι 30.6.1996 εκ ποσού 20.899.402 δραχμών, δηλαδή συνολικά το ποσό των 79.157.131 δραχμών. Γ) Στις 7.3.1996, πριν την έκδοση της ως άνω καταλογιστικής απόφασης η αναιρεσείουσα κατέθεσε στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων υπέρ της Δ.Ο.Υ. ... το ποσό των 20.338.440 δραχμών με αιτιολογία «για πληρωμή χρεών από μη απόδοση χαρτοσήμου». Ενόψει αυτού, με την .../11.7.1996 απόφαση των ως άνω Επιθεωρητών τροποποιήθηκε η προηγούμενη .../11.7.1996 καταλογιστική απόφαση ως προς το καταλογισθέν σε βάρος της ποσό των προσαυξήσεων εκπρόθεσμης καταβολής ανερχόμενο σε 20.899.402 δραχμές, με την αφαίρεση ποσού 1.220.306 δραχμών, το οποίο αντιστοιχούσε σε προσαυξήσεις τριών μηνών (Απριλίου, Μαΐου και Ιουνίου 1996) με αποτέλεσμα να περιοριστεί το καταλογισθέν σε βάρος της ποσό σε 77.936.825 δραχμές (έλλειμμα 58.275.729 δραχμές + προσαυξήσεις 20.899.402 – 1.220.306 = 19.679.096 δραχμές) ή 228.721,42 ευρώ. Δ) Κατά της τελευταίας αυτής καταλογιστικής απόφασης η ήδη αναιρεσείουσα άσκησε έφεση ενώπιον του Ι Τμήματος, το οποίο με την 2019/1998 απόφασή του έκρινε ότι νομίμως καταλογίστηκε με το «μη ειδικώς αμφισβητούμενο δια της κρινόμενης έφεσης» ποσό του δημιουργηθέντος, στη διαχείριση της Δ.Ο.Υ. ..., ελλείμματος και με τις αναλογούσες στο ποσό αυτό προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής μέχρι 30.6.1996, πλην του ποσού των 11.700.000 δραχμών, το οποίο κατέβαλε στη Δ.Ο.Υ. ... στις 9.7.1996, ποσό που δεν έπρεπε να της καταλογιστεί, αφού κατά την έκδοση της καταλογιστικής απόφασης το διαπιστωθέν έλλειμμα είχε ήδη αναπληρωθεί κατά το ποσό αυτό. Ε) Με την ως άνω 2019/1998 απόφαση του Ι Τμήματος, η οποία κατέστη αμετάκλητη μετά την απόρριψη της κατ' αυτής ασκηθείσας αίτησης αναίρεσης, με την 621/2001 απόφαση της Ολομέλειας του Δικαστηρίου τούτου, έγινε εν μέρει δεκτή η έφεσή της και περιορίστηκε το καταλογισθέν σε βάρος της ποσό σε 66.236.825 δραχμές ή 194.385,40 ευρώ. ΣΤ) Με την 3926/2013 απόφαση του Πενταμελούς Εφετείου Αθηνών (Αναστολών) κηρύχθηκε ένοχη για τις πράξεις της απιστίας στην υπηρεσία κατ' εξακολούθηση και της υπεξαίρεσης στην υπηρεσία κατ' εξακολούθηση, καταδικάστηκε σε ποινή φυλάκισης τριών (3) ετών με τριετή αναστολή, ενώ έπαυσε οριστικά η ποινική της δίωξη, λόγω παραγραφής για την πράξη της πλαστογραφίας. Επιπρόσθετα με την ως άνω απόφαση του Πενταμελούς Εφετείου Αθηνών κρίθηκε ότι «η ενάγουσα ... με περισσότερες πράξεις που συνιστούν εξακολούθηση ενός και του αυτού εγκλήματος, στην ... Αττικής, κατά το χρονικό διάστημα από 19.1.1994 έως και 5 Μαρτίου 1996 και σε μη εξακριβωθείσα πλέον συγκεκριμένη ημερομηνία, τυγχάνοντας υπάλληλος της Δ.Ο.Υ. ... Αττικής, στο τμήμα εσόδων αυτής προέβη στην παραποίηση 1.833 διπλοτύπων Α (οίκοθεν), με σκοπό το ίδιο όφελος σε βάρος του Δημοσίου ... βλάπτοντας έτσι το Δημόσιο κατά το συνολικό ποσό των πενήντα επτά χιλιάδων

εξακοσίων ενενήντα τεσσάρων ευρώ και ενενήντα εννέα λεπτών (57.694,99 ευρώ) ...». Στην κρίση αυτή κατέληξε η προαναφερόμενη απόφαση 3926/2013 του Πενταμελούς Εφετείου Αθηνών, αφού έλαβε υπόψη της «την από 25.2.2013 έκθεση πραγματογνωμοσύνης του ειδικού πραγματογνώμονα ... καθώς και την από 4.5.2001 γνωμοδότηση του τεχνικού συμβούλου της ενάγουσας ...».

6. Μετά την ανωτέρω απόφαση του Πενταμελούς Εφετείου Αθηνών, το οποίο προσδιόρισε την ζημία του Δημοσίου σε 57.694,99 ευρώ, η ήδη αναιρεσείουσα κατέθεσε αγωγή κατά αυτού ζητώντας το ποσό των 63.036,05 ευρώ, κατά το οποίο κατέστη, κατά τους ισχυρισμούς της, το Δημόσιο αδικαιολογήτως πλουσιότερο, δεδομένου ότι η ίδια είχε καταβάλει προς εξόφληση της οφειλής της το ποσό των 120.731,04 ευρώ (120.731,04 – 57.694,99 ευρώ).

7. Με δεδομένα τα ανωτέρω πραγματικά περιστατικά το δικάσαν Τμήμα με την προσβαλλόμενη απόφασή του δέχθηκε ότι «η από 18.9.2014 αγωγή αδικαιολογήτου πλουτισμού που άσκησε η ήδη αναιρεσείουσα κατά του Ελληνικού Δημοσίου, με την οποία ζητούσε να υποχρεωθεί το Δημόσιο να της καταβάλει νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής το ποσό των 63.036,05 ευρώ, είναι απορριπτέα ως αβάσιμη, διότι αξίωση αδικαιολογήτου πλουτισμού αυτής έναντι του Δημοσίου δεν θεμελιώνεται, καθόσον η καταβολή μέρους του καταλογισθέντος σε βάρος της ποσού δεν εχώρησε αχρεωστήτως, αλλά δυνάμει τίτλου καθ' όλα ισχυρού, ήτοι της 2019/1998 αμετάκλητης απόφασης του Ι Τμήματος, η δε περιουσιακή ωφέλεια του Δημοσίου συνεπεία της εν λόγω καταβολής δεν στερείται νόμιμης αιτίας, ως τέτοιας εν προκειμένω νοουμένης της διαγνωσθείσας με την ως άνω δικαστική απόφαση υποχρέωσης της ενάγουσας να αποκαταστήσει το προκύψαν από την παράνομη δραστηριότητά της έλλειμμα. Το απορρέον από την 2019/1998 απόφαση δεδικασμένο αποτελεί τη νόμιμη αιτία για το δικαίωμα του υπέρ ου ο καταλογισμός Δημοσίου να απαιτήσει και να εισπράξει από την ενάγουσα το ποσό, όπως αμετακλήτως αυτό προσδιορίστηκε σε 194.385,40 ευρώ».

8. Με την ένδικη αίτηση, όπως οι λόγοι αυτής αναπτύσσονται με το από 12.6.2023 νομίμως κατατεθέν υπόμνημα, η αναιρεσείουσα ζητεί την εξαφάνιση της προσβαλλόμενης απόφασης, προβάλλοντας ότι: α) κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και πλημμελή εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 91 έως και 93 του π.δ. 1225/1981, καθώς και της διάταξης του άρθρου 303 του ν. 4700/2020 έγινε δεκτό το δεδικασμένο που απορρέει από την 2019/1998 αμετάκλητη απόφαση του Ι Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με το ύψος του διαπιστωθέντος ελλείμματος, ενώ κατ' ορθή εφαρμογή του άρθρου 5 παρ. 2 του ν. 2717/1999 (ΚΔΔ) θα έπρεπε να δεχθεί ότι δεσμεύεται από τις εκδοθείσες ποινικές αποφάσεις και β) πλημμελή εφαρμογή των διατάξεων της δικονομίας του Ελεγκτικού Συνεδρίου κατά το μέρος που δεν διατάχθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση πραγματογνωμοσύνη σχετικά με το ύψος του διαπιστωθέντος και καταλογιζόμενου ποσού ελλείμματος.

9. Το άρθρο 98 του Συντάγματος ορίζει: «1. Στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκουν ιδίως: α) Ο έλεγχος των δαπανών του Κράτους (...) β) (...) γ) Ο έλεγχος των λογαριασμών των δημόσιων υπολόγων (...)». Κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 98 παρ.1 του Συντάγματος υπό το φως του σκοπού που υπηρετούν ερμηνευόμενων σε συνδυασμό μεταξύ τους, ως δημόσιος υπόλογος νοείται όποιος χάριν δημόσιου σκοπού διαχειρίζεται δημόσιο χρήμα ή άλλη δημόσια περιουσία. Ο κατά τα ανωτέρω υπόλογος υποχρεούται, ως ειδικώς προβλέπεται στον νόμο, σε δημόσια λογοδοσία για κάθε έλλειμμα που διαπιστώνεται στη δημόσια διαχείρισή του, οι δε διαφορές που γεννώνται από αυτήν υπάγονται αποκλειστικά στη δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ως διαφορές από τον έλεγχο των λογαριασμών. Συνεπώς το Ελεγκτικό Συνέδριο έχει αποκλειστική δικαιοδοσία εκδικάσεως διοικητικών διαφορών που αναφύονται από τον έλεγχο των λογαριασμών των δημοσίων υπολόγων (ΕλΣυν Γ' Ελάσσονα Ολ. 1333/2023, Ολ. 1385/2021, 717/2010).

10. Το π.δ. 1225/1981 «Περί εκτελέσεως των περί Ελεγκτικού Συνεδρίου διατάξεων» (Α' 304), το οποίο εφαρμόζεται εν προκειμένω λόγω του χρόνου κατάθεσης του ενδίκου βοηθήματος της αγωγής (βλ. και ταυτόσημες διατάξεις του άρθρου 303 επ. του ν. 4700/2020) όριζε α) στο άρθρο 91 ότι: «Αι οριστικά αποφάσεις των Τμημάτων, αι μη υποκείμεναι εις ανακοπήν, είναι τελεσίδικαι και αποτελούν δεδικασμένο», β) άρθρο 92 ότι: «Το δεδικασμένον εκτείνεται επί του κριθέντος ουσιαστικού ζητήματος εφ' όσον η απόφασις έκρινεν οριστικώς επί εννόμου σχέσεως (...)», γ) στο άρθρο 93 ότι: «Δεδικασμένον υφίσταται μεταξύ των αυτών διαδίκων υπό την αυτήν ιδιότητα μόνον περί του κριθέντος δικαιώματος και εφόσον πρόκειται περί του αυτού αντικειμένου και της αυτής ιστορικής και νομικής αιτίας» και δ) στο άρθρο 94, ότι: «Το δεδικασμένον λαμβάνεται υπ' όψιν και αυτεπαγγέλτως υπό του δικαστηρίου». Εξάλλου, το άρθρο 5 του ν. 2717/1999 «Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας» (Α' 97), το οποίο εφαρμοζόταν αναλογικά και στην ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου δίκη δυνάμει του άρθρου 123 του π.δ. 1225/1981 όριζε ότι: «1. Τα δικαστήρια δεσμεύονται από τις αποφάσεις άλλων διοικητικών δικαστηρίων, κατά το μέρος που αυτές αποτελούν Δεδικασμένο, σύμφωνα με όσα ορίζουν οι σχετικές διατάξεις. 2. (...) Δεσμεύονται, επίσης, από τις αμετάκλητες καταδικαστικές αποφάσεις των ποινικών δικαστηρίων ως προς την ενοχή του δράστη, από τις αμετάκλητες αθωωτικές αποφάσεις (...)».

11. Ο θεσμός του δεδικασμένου, τον οποίο υπαγορεύει η απορρέουσα από την αρχή του κράτους δικαίου και ιδίως από τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1 και 25 παρ. 1 εδ. α' του Συντάγματος, αρχή της ασφάλειας του δικαίου, ως μέσο διασφάλισης της συνοχής, της σταθερότητας του δικαίου και των εννόμων σχέσεων καθώς και της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, επιβάλλει να μην μπορεί να τεθεί ζήτημα κύρους των δικαστικών αποφάσεων, μετά την εξάντληση των προβλεπόμενων ενδίκων μέσων ή μετά την εκπνοή των προθεσμιών που τάσσονται για την άσκηση αυτών (απόφ. ΔΕΕ Kapferer, C-234/04, σκ.20, Επιτροπή κατά

Λουξεμβούργου, C-526/08, σκ. 26, ThyssenKrupp Nirosta κατά Επιτροπής C-352/09 P, σκ. 123). Συνεπώς, οι οριστικές αποφάσεις των Τμημάτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που δεν υπόκεινται σε ανακοπή ερημοδικίας και, κατά μείζονα λόγο, όσες από αυτές έχουν καταστεί αμετάκλητες - είτε μετά την απόρριψη ασκηθείσας κατ' αυτών αίτησης αναίρεσης ή μετά την άπρακτη πάροδο του εκ του νόμου χρόνου άσκησης αίτησης αναίρεσης - αποτελούν δεδικασμένο μεταξύ των ιδίων διαδίκων και για την αυτή διαφορά, υπό την έννοια της ταυτότητας δικαιώματος, αντικειμένου, καθώς και νομικής και πραγματικής αιτίας. Η ισχύς του δεδικασμένου πηγάζει από το διατακτικό της απόφασης και εκτείνεται στο κριθέν ουσιαστικό ζήτημα, ήτοι την ύπαρξη ή ανυπαρξία της έννομης σχέσης, για τη διάγνωση της οποίας διεξήχθη η περατωθείσα με την απόφαση δίκη, όπως δίκη επί έφεσης υπολόγου, που καταλογίσθηκε με το διαπιστωθέν σε δημόσια διαχείριση έλλειμμα, και στην εκφερθείσα από το Τμήμα κρίση όσον αφορά την κατάφαση της υποχρέωσής του προς αποκατάσταση του διαπιστωθέντος ελλείματος καθώς και του ύψους αυτού. Δηλαδή παράγεται δεδικασμένο τόσο ως προς τα γενεσιουργά του προκληθέντος ελλείματος πραγματικά περιστατικά, όσο και ως προς την ευθύνη και τον βαθμό υπαιτιότητας του υπολόγου που δημιούργησε αυτό (ΕλΣυν Ολ. 554/2023). Ως εκ της δέσμευσης δε που συνεπάγεται το δεδικασμένο, αποκλείεται η επανάκριση του ουσιαστικού ζητήματος, το οποίο αποτέλεσε αντικείμενο της δίκης που ανοίχθηκε με την υποβολή αίτησης παροχής έννομης προστασίας, σε μεταγενέστερη δίκη μεταξύ των ιδίων διαδίκων, καθώς και των καθολικών ή ειδικών διαδόχων τους. Σε περίπτωση δε αγωγής ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου για την καταβολή αποζημίωσης κατ' άρθρο 904 επ. ΑΚ εφόσον η σχετική αξίωση απορρέει από καταλογιστική πράξη, η νομιμότητα της οποίας κρίθηκε με δύναμη δεδικασμένου στο πλαίσιο προηγούμενης δίκης κατόπιν άσκησης έφεσης κατ' αυτής, δεν δύναται το Δικαστήριο, στο πλαίσιο παρεμπόπτοντος ελέγχου της νομιμότητας της πράξης, να αποστεί από το δεδικασμένο που αφορά την καταλογιστική πράξη.

12. Οι διατάξεις των άρθρων 904-913 ΑΚ που συνιστούν το δίκαιο του αδικαιολόγητου πλουτισμού, παρά τη συστηματική κατάταξή του στο ενοχικό δίκιο του Α.Κ. ξεπερνούν - εφόσον συντρέχουν οι ουσιαστικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή τους - τον κλάδο του αστικού δικαίου και έχουν γενικότερη εφαρμογή, έστω και αν η υποκείμενη σχέση και γενικότερα ο λόγος μετακίνησης του πλουτισμού βρίσκεται σε άλλους κλάδους του ιδιωτικού δικαίου ή και στο δημόσιο δίκαιο και κατ' επέκταση στο δημοσιονομικό δίκαιο. Για την ευθύνη άλλωστε του Δημοσίου από αδικαιολόγητο πλουτισμό υφίσταται ρητή πρόβλεψη στον εκάστοτε ισχύοντα δημοσιονομικό νόμο (βλ. άρθρο 140 παρ. 3 και 4 του ν. 4270/2014).

13. Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 904 ΑΚ αυτός που έγινε πλουσιότερος, χωρίς νόμιμη αιτία, από την περιουσία ή με ζημία άλλου, έχει υποχρέωση να αποδώσει την ωφέλεια. Για την εφαρμογή των ως άνω ειδικών διατάξεων απαιτείται, είτε να μην συντρέχει ειδική και επικρατούσα ρύθμιση που

να επιτρέπει τον πλουτισμό και να μην τον θεωρεί για τον λόγο αυτό αδικαιολόγητο (causa ex lege), είτε να μην υπάρχει άλλο ένδικο βοήθημα που να ικανοποιεί την αξίωση και να καθιστά την αγωγή αδικαιολογήτου πλουτισμού αλυσιτελή. Σε κάθε περίπτωση, αυτός που επικαλείται τον πλουτισμό τρίτου εις βάρος του απαιτείται να αποδεικνύει την ύπαρξη, την έκταση αυτού και την αιτιώδη σχέση του με την επιβάρυνσή του, ώστε να στοιχειοθετείται η έλλειψη της νόμιμης αιτίας που καθιστά την διατήρηση του πλουτισμού στον λήπτη αυτού αδικαιολόγητη. Το βάρος της απόδειξης για τα πραγματικά περιστατικά που στοιχειοθετούν την ως άνω αγωγή, έστω και εάν αυτά είναι αρνητικά, το φέρει ο ενάγων. Ειδικότερα για την θεμελίωση μίας απαίτησης ως αχρεώστητης, ο ενάγων οφείλει να ισχυρισθεί και να αποδείξει τόσο ότι η καταβολή έγινε σε εκπλήρωση συγκεκριμένης οφειλής όσο και την ανυπαρξία της οφειλής αυτής, την οποία δια της καταβολής ήθελε να εκπληρώσει, καθώς και την έλλειψη της νόμιμης αιτίας για την οποία έλαβε χώρα η καταβολή, ενώ ο εναγόμενος δύναται να προσκομίσει ανταποδεικτικώς την περί του αντιθέτου προς όλα τα ανωτέρω περιστατικά απόδειξη άρα και για το υπαρκτό της αιτίας για την οποία εχώρησε η καταβολή αυτή (ΕΛΣυν Ολ. 287/2021 σε Ελάσσινα Ολομέλεια Δεύτερη Σύνθεση).

14. Ο πλουτισμός του λήπτη υπό την έννοια της αποκατάστασης της ζημίας του δότη και, εν γένει, της απόδοσης της περιουσιακής ωφέλειας του λήπτη της παροχής δεν συντελείται «άνευ νομίμου αιτίας» όταν αυτός ευρίσκει δικαιολόγηση στη νόμιμη υποχρέωση του υπολόγου για την αποκατάσταση ελλείμματος στη διαχείρισή του. Νόμιμη, σε κάθε περίπτωση, αιτία για την διατήρηση του πλουτισμού αποτελεί η προηγούμενη απόφαση του Δικαστηρίου με την οποία κρίθηκε αμετακλήτως η νομιμότητα της καταλογιστικής σε βάρος του υπολόγου πράξης σε εκπλήρωση νόμιμης υποχρέωσής του για την αναπλήρωση του ελλείμματος. Ειδικότερα το δεδικασμένο αποτελεί, για όσους δεσμεύονται απ' αυτό, νόμιμη αιτία για το δικαίωμα του υπέρ ου ο καταλογισμός προσώπου (Δημοσίου ή ν.π.δ.δ.) να εισπράξει το αντίστοιχο ποσό από τον οφειλέτη του, ανατροπή δε αυτού με τη διάταξη του άρθρου 904 ΑΚ δεν είναι δυνατή.

15. Με δεδομένα όσα έγιναν δεκτά στις νομικές σκέψεις που προηγήθηκαν και τα αναιρετικώς ανέλεγκτα πραγματικά περιστατικά, το Δικαστήριο κρίνει ότι το Πρώτο Τμήμα με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφασή του ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε τις περί δεδικασμένου διατάξεις και ορθά έκρινε ότι σύμφωνα με το δεδικασμένο που απορρέει από την 2019/1998 αμετάκλητη απόφαση του Ι Τμήματος δεν θεμελιώνεται αγωγική αξίωση της ήδη αναιρεσειούσας κατά τις διατάξεις περί αδικαιολογήτου πλουτισμού (άρθρα 904 επ. ΑΚ) έναντι του Ελληνικού Δημοσίου, καθόσον το δεδικασμένο που παρήχθη από την ως άνω αμετάκλητη απόφαση του Ι Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ως Δικαστηρίου, που κατά το άρθρο 98 του Συντάγματος έχει την αποκλειστική δικαιοδοσία να κρίνει επί καταλογισμών υπολόγων, δημιούργησε τεκμήριο νομικής ορθότητας σχετικά με τη νομιμότητα της καταλογιστικής απόφασης, την ευθύνη της

αναιρεσεύουσα, την ύπαρξη του ελλείμματος και το ύψος αυτού, αποκλείοντας το ίδιο ή άλλο δικαστήριο να ερευνήσει την ίδια ως άνω υπόθεση. Η ως άνω δε αμετάκλητη απόφαση του Ι Τμήματος που αποφάνθηκε για την ευθύνη της αναιρεσεύουσα, την ύπαρξη ελλείμματος καθώς και το ύψος του ελλείμματος εκδόθηκε πριν από την έκδοση της ποινικής απόφασης, η δε αναιρεύουσα ουδόλως αμφισβήτησε στη δίκη επί της οποίας εκδόθηκε η ως άνω απόφαση το ύψος του καταλογισθέντος ποσού. Ως εκ τούτου, ο πρώτος λόγος αναίρεσης ότι το Πρώτο Τμήμα με την προσβαλλόμενη απόφασή του εσφαλμένα ερμήνευσε και εφάρμοσε τις διατάξεις περί δεδικασμένου (άρθρα 91 και 93 του π.δ. 1225/191) ενώ ορθώς κρίνοντας θα έπρεπε να δεσμευτεί, με βάση τη διάταξη του άρθρου 5 του ν. 2717/1999 από τις εκδοθείσες ποινικές αποφάσεις είναι απορριπτός ως αβάσιμος, διότι επί της συγκεκριμένης υπόθεσης καταλογισμού είχε εκδοθεί από το Δικαστήριο που έχει από το Σύνταγμα την αποκλειστική δικαιοδοσία να αποφανθεί επί καταλογισμών υπολόγων, απόφαση που έκρινε αμετάκλητα τόσο για την ευθύνη της αναιρεσεύουσα, όσο και για την ύπαρξη του ελλείμματος καθώς και το ύψος αυτού. Εξάλλου, κατά πάγια νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου οι αποφάσεις των ποινικών δικαστηρίων δεν αποτελούν δεδικασμένο και δεν δεσμεύουν το Ελεγκτικό Συνέδριο ως προς τη δημοσιονομική ευθύνη του υπολόγου, η οποία θεμελιώνεται σε διαφορετικές διατάξεις σε σχέση με την ποινική ευθύνη καθώς και το ύψος του διαπιστωθέντος ελλείμματος, για τα οποία δικαιοδοσία έχει το Ελεγκτικό Συνέδριο και μόνο.

16. Περαιτέρω και ο δεύτερος λόγος αναίρεσης ότι η προσβαλλόμενη απόφαση του Τμήματος εσφαλμένα ερμήνευσε και πλημμελώς εφάρμοσε τις διατάξεις της δικονομίας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, αφού δεν διέταξε πραγματογνωμοσύνη για τον προσδιορισμό του ακριβούς ποσού του διαπιστωθέντος ελλείμματος είναι απορριπτός ως αβάσιμος, καθόσον σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω ορθώς η προσβαλλόμενη απόφαση στηρίχθηκε στην κρίση της απόφασης του Ι Τμήματος του Δικαστηρίου τούτου, η οποία κατέστη αμετάκλητη και η οποία αποφάνθηκε για το ύψος του διαπιστωθέντος ελλείμματος, το οποίο η ήδη αναιρεσεύουσα ουδόλως αμφισβήτησε στη δίκη που προγενέστερα έλαβε χώρα κατά της καταλογιστικής απόφασης.

17. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω και μη υπάρχοντος άλλου λόγου αναίρεσης ούτε και λόγου αυτεπαγγέλτως εξεταζόμενου, το Δικαστήριο κρίνει ότι πρέπει να απορριφθεί η ένδικη αίτηση και να διαταχθεί η κατάπτωση του κατατεθέντος για την άσκησή της παραβόλου εκ ποσού 350,00 ευρώ υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου (άρθρο 310 παρ. 1 του ν. 4700/2020). Το δε υπερβάλλον ποσό παραβόλου εκ ποσού 280,36 ευρώ πρέπει να επιστραφεί στην αναιρεσεύουσα ως αχρεωστήτως καταβληθέν (άρθρο 310 παρ. 3 του ν. 4700/2020). Τέλος, απορριπτομένης της αίτησης αναίρεσης πρέπει να απαλλαγεί το Ελληνικό Δημόσιο από τη δικαστική δαπάνη της αναιρεσεύουσα (άρθρο 314 παρ. 1 του ν. 4700/2020).

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την από 11.4.2022 (ΑΒΔ .../2022) αίτηση της ... του ..., για την αναίρεση της 2069/2021 απόφασης του Πρώτου Τμήματος του Δικαστηρίου τούτου.

Διατάσσει την κατάπτωση του κατατεθέντος για την άσκησή της παραβόλου εκ ποσού 350,00 ευρώ υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου.

Επιστρέφει στην αναιρεσείουσα παράβολο εκ ποσού 280,36 ευρώ ως αχρεωστήτως καταβληθέν πέραν του νομίμου.

Απαλλάσσει το Ελληνικό Δημόσιο από τη δικαστική δαπάνη της αναιρεσείουσας.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε σε τηλεδιάσκεψη στις 20 Μαΐου 2024, κατ' εφαρμογή του άρθρου 295 παρ. 2 του ν. 4700/2020.

Η ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ANNA ΛΙΓΩΜΕΝΟΥ

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΠΡΟΒΙΑΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΤΣΑΛΑ

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση, στις 6 Νοεμβρίου 2024 (βλ. πρακτικό δημοσίευσης με όμοια ημερομηνία).

Η ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ANNA ΛΙΓΩΜΕΝΟΥ

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΤΣΑΛΑ